

FRÁGREIÐING FRÁ NEVNDINI

UM

FELAGSINS VIRKSEMI SÍÐANI

ÁRSADALFUNDIN

November 2017

Frágreiðing frá nevdini til eigararnar á eykaaðalfundinum hin 24. november 2017

Nevnd og leiðsla eru fegin um, at vit enn einaferð kunnu staðfesta, at okkara elfelag trygt heldur kósina ímóti settum málum, bæði tá ið talan er um virksemlu felagsins og búskaparligu gongdina. Málið er framvegis 100 prosent grøn elorka á landi í Føroyum í 2030, og búskapurin liggur í tryggari legu.

Grøna kósini krevur stórar útbyggingar í elskipanini. Ein miðvís útbyggingarætlan fyri næstu 4 árinum er fyriliggur, samstundis sum kannað verður, hvussu víðari skal farast fram fyri at røkka grønna málinum í 2030. Við hesum ætlanum í hondini og við tryggum búskaparligum fótafesti taka vit við avjórðingunum, sum liggja fyri framman.

Í dagliga virkseminum hjá SEV er fremsta uppgávan, at elfelagið heldur veitingartrygdina og veitingarskylduna soleiðis, at elgóðska og støðug streymveiting áhaldandi eru í hásæti. Nýskipanir, sum stáva frá einum áhaldandi menningararbeiði, eru ein annar partur av høvuðsvirkseminum. Øll hesi viðurskifti skulu alla tíðina vera í einum samspæli, sum eitt nú fevnir grønar útbyggingar, umhvørvis- og náttúruvernd, búskaparligt skynsemi umframt vaksandi eftirspurningum eftir elmeði.

SEV skal støðugt veita kundunum elorku eftir tørvi alt samdøgrið allar dagar í árinum, og samstundis vil elfelagið vera við til at skunda undir orkuskiptið hjá brúkarunum – øllum okkara samfelagi at gagni. Undir virðisorðunum “Samstarv, Eldhugi og Virðing” – SEV – loysa okkara dugnaligu starvsfólk dagliga allar tær avbjórðandi uppgávur, sum liggja innan fyri virkisøkið hjá SEV.

Í dagliga yrki okkara eru vit errin og eyðmjúk um at varða av elfelagnum, sum er ogn Føroya fólks.

Virksemið hjá SEV síðani seinasta ársaðalfund verður lýst nærri í hesi frágreiðing, har nevdin lýsir tey mál, sum nevdin metir hava størstan áhuga hjá eigarunum. Frágreiðingin verður latin sambært grein 3, stk. 13a og grein 4, stk. 12a í viðtøkum felagsins.

Fjølbroytt virksemlu

Nýggja nevdin, sum tók við í februar 2017, fór beinan vegin til verka fyri m.a. at seta meira ferð á grønna kósina og raðfesta grønna íløgurnar fremri í tíðarætlan felagsins. Nevdin hevur verið á ferð at vitja virkisøkini hjá SEV kring landið. Ferðin hevði til endamáls at geva nevndarlimunum neyvt innlit í virksemlu hjá felagnum, sum er við til at geva nevdini ein dyggan grundvøll at standa á í nevndararbeiðinum.

Á aðalfundinum fyri einum ári síðani varð spurningurin um nevndarsamsýning hjá SEV umrøddur. Nevdin fer at lýsa málið nærri á einum komandi aðalfundi. Meðan nevdin arbeiðir við málinum, verður mælt til, at nevndarsamsýningin í 2018 verður eftir sama leisti sum nógvu undanfarnu árinum.

Í sambandi við nýggju 20 ára vatnloyni til hvørt einstakt vatnorkuverk, sum SEV fekk frá Heilsu- og Innlendismálaráðnum 13. mars 2017, læt SEV ráðnum svarskriv dagfest 21. apríl 2017, samsvarandi tí uppskoti, sum varð tikið til eftirtektar á ársaðalfundi felagsins 21. apríl 2017. Í svarskrivinum gjørði SEV greitt sjónarmiðið hjá felagnum, m.a. at SEV er av tí fatan, at felagið hevur frammíhjárætt til útbyggingar á egnum verkum felagsins.

Viðvíkjandi treytaðu tilsøgnunum um framleiðsluoyvið til pumpuskipan í Vestmannaøkinum givnar Sp/f Røkt og SEV í skrivum dagfest 1. juli 2015, sum SEV kærði til Vinnukærunevndina, kom Vinnukærunevndin við niðurstøðu sínari 25. november 2016. Avgerðin og skriv frá SEV til ORKU (Umhvørvisstovan) dagfest 31. mars 2017 er sent limakommununum til kunningar. Sagt verður m.a. í niðurstøðuni hjá Vinnukærunevndini, at tær treytaðu tilsagnirnar eru ikki fyrisingarligar avgerðir, og at skrivini ongan rætt hava tongdan at sær fyri Sp/f Røkt og SEV. Í nevnda brævi heitir SEV á myndugleikan um at staðfesta, at treytaðu tilsagnirnar frá 1. juli 2015 eru falnar burtur, samstundis sum biðið verður um, at umsóknin frá SEV dagfest 13. november 2013 verður tikin upp til nýggja viðgerð. SEV hevur ikki hoyrt aftur frá myndugleikanum hesum viðvíkjandi.

Í samstarvi við ORKU og øðrum uttanhýsis ráðgevum verður í lýtuni kannað, hvussu skilabest kann byggjast út við pumpuskipan í meginøkinum. Kannað verður m.a., hvussu nógv byggjast kann út við vindorku og øðrum orkukeldum saman við ymiskum móguleikum fyri pumpuskipan, og hvussu raðfestingar kunnu gerast á ein skilagóðan hátt, har tað bæði verður tikið atlit at umhvørvinum og búskapinum. Ætlandi kemur frágreiðingin at fyriligga tíðliga á vári 2018.

Kanning av alheimsstøðuni innan sjóvarfalsorkutøkni og móguleikunum fyri at útvinna hesa kelduna á føroyska økinum er sett í verk. Tað er Sp/f Rák, sum stendur fyri hesum. Ætlandi skal frágreiðing hesum viðvíkjandi fyriligga innan árslok 2018.

Felagið hevur móttikið bræv frá Sands kommunu dagfest 16. mai 2017, har spurningar viðvíkjandi luttøku hjá varalimum í nevndini v.m. verða settir fram. Nevndin arbeiðir við málinum og hevur m.a. vent sær til kommunala eftirlitið við ymiskum spurningum. Tá ið svar fyriligur frá eftirlitinum, ætlar nevndin at viðgera hetta fyri at koma við sínum niðurstøðum.

Eftir ynski frá aðalfundinum arbeiðdi undanfarna nevnd við uppskoti um serfrøði í nevndina hjá SEV. Spurningurin er settur Heilsu- og Innlendismálaráðnum, og felagið hevur sent ráðnum áminning, men einki svar er komið frá Heilsu- og Innlendismálaráðnum.

Á eykaaðalfundunum 27. november 2015 og 25. november 2016 var samtykt, at felagið kann fara undir eina tvey ára royndarverkætlan við lægri prísnum upp á el til hitapumpur og elbilar. Í samskiptinum við myndugleikarnar um hetta er greitt, at neyðugt er við einari broyting í elveitingarlógini fyri at kunna fremja ætlanina. Í fyrsta umfari kom uppskotið til lógarbroyting ikki ígjøgnum Løgtingið, men nú arbeiðir Heilsu- og Innlendismálaráðið við at leggja eitt nýtt uppskot fram. Vónandi fer tað at eydnast hesa ferð.

Fyri at stuðla undir visiónini um at gerast 100 prosent grøn á landi í 2030, er eisini alneyðugt, at brúkararnir frameftir fara at skifta yvir til elloysnir, tá talan er um upphiting og flutning. Tiltøkini hjá landinum við MVG-frítøku fyri keyp av hitapumpur og elbilum v.m. saman við lægri elprísnum til nevndu nýtslubólkar fara helst at gera góðan mun. Við tað at talan er um nýggja meirsølu, ber til at prísar hesar báðar bólkarnar “marginalt” (t.e. søla sum dekkar variablar kostnaðir) uttan at hetta

ger inntriv í verandi búskap hjá elfelagnum, samstundis sum aðrar tekniskar treytir kunnu setast fyri lægru prísunum. Á henda hátt fáa vit sum mest burtur úr verandi kapasiteti í elskipanini. Tó skal eisini havast fyri eyga, at slíkar skipanir gera seg inn á kappingarførið hjá P/F Fjarhitafelagnum, sum jú longu er ein grøn upphitingarloysn.

SEV luttók á Orkustevnuni í Ítróttarhøllini á Hálsi í Havn 19. og 20. mai 2017. Hóast nógv var gjørt burturúr, var undirtøkan fyri stevnuna ikki stór. Somuleiðis luttók SEV eisini í føroyska tiltakinum í Climate Planet í Keyptmannahavn 13. oktober 2017 við góðari undirtøku. Fyrrapartin var eitt tiltak fyri innbodnum. Um kvøldið var opið fyri almenninginum sum ein partur av Kulturnat-tiltakinum í danska høvuðsstaðnum. Nevndin valdi at samskipa hetta tiltak við eina kanningarferð, har vitjað var hjá ymiskum stovnum, sum eru áhugaverdir í elorkuhøpi.

Samstarvsavtalan við Sp/f Røkt gekk út 1. september 2013. Sambært teirra framleiðsluoyvi skuldi felagið í góðari tíð venda sær til myndugleikan við einari nýggjari prísavtalu, men SEV hoyrði ongantíð frá Sp/f Røkt. Myndugleikin hevur nú kravt, at Sp/f Røkt fær í lag eina nýggja avtalu við SEV. Tí hava samráðingar verið millum Sp/f Røkt og SEV fyri summarfrítíðina, og tá var avtalað at taka samráðingarnar upp aftur eftir summarfrítíðina.

Eina tíð hevur verið arbeitt við, hvussu tryggingardekningurin av starvsfólki felagsins skuldi verða. Nú er komið á mál við hesum.

Sambært innbjóðing frá Heilsu- og Innlendismálaráðnum er SEV við í arbeiðinum at orða ein nýggjan orkupolitikk fyri landið. Væntandi verður hetta arbeiðið lagt fyri løgtingið í næstum.

Útbyggingar innan varandi orku

ORKA hevur lýst útboð av í fyrsta umfari 6 MW vindorku í haganum oman fyri Porkeri í samsvari við tilmælið frá SEV. Ætlandi skal SEV í hesum sambandi byggja út við pumpuskipan í Botni umframt einari battarískipan, og tá ið hesar útbyggingar eru settar í gongd, verður ætlandi eitt útbjóðingarumfar av 6 MW vindorku aftrat í Porkeri. Ein komandi aðalfundur fer at taka støðu til, hvørt SEV skal fara undir útbyggingina av pumpuskipanini í Botni, og bæði vindorkuútbjóðingini eru treytað av, at pumpuskipanin verður gjørd. Upprunaliga var ætlanin at taka støðu til hetta málið í dag, men m.a. fyriliggjandi prislækking fyri 2018 og onnur teknisk viðurskifti hava við sær, at málið er útsett til ein komandi aðalfund. Í lötuni verður arbeitt við staðsetingini av vindmyllunum, tí at vindmylluframleiðarar skulu góðkenna staðsetingina í mun til vindviðurskiftini. Hetta hevur tikið longri tíð enn upprunaliga ætlað, tí at upprunaliga ætlanin vísir seg at innihalda avbjóðandi turbulens viðurskifti.

Nevndin viðger eisini framhaldandi støðuna í sambandi við komandi vindorkuútbyggingar í meginøkinum, har mælt hevur verið til, at 12 MW verða boðin út. Hoyvíkshagin, har tað er mest upplagt at fremja næstu vindorkuútbygging í meginøkinum, hevur verið truplari enn væntað, serliga tí at festarin setir treytir, sum myndugleikin ikki kann taka undir við.

Nýggjar tekniskar treytir fyri íbinding í elkervið, bæði hvat framleiðslueindum og kundum viðvíkur, eru staðfestar. Nú fer at bera til hjá smáum verkum (minni enn 11 kW) at framleiða inn á elkervið til serliga lagaligar treytir. Enn manglar tó, at hesar framleiðslurnar (vindmyllur, vatnturbinur, sólpanelir o.l.) verða príssettar, og arbeiðið líður væl. Á hendan hátt fer hugtakið ein “elfelagi” at gerast veruleiki, tá viðskiftafólk felagsins bæði fara at kunna keypa og selja el.

Aðrar útbyggingar

Arbeiðið at byggja eina nýggja Støð 3 á Sundsverkinum við 37 MW motormátti er í gongd. Útbyggingin hevur við sær, at Sundsverkið verður uppstigað til at hava ein motormátt svarandi til nakað meira enn verandi tørvin á elorku, tá ið hann er hægstur (spísslástin). Byggibúning av lendum er framd, og stoypiarbeiðið er byrjað. Sáttmálar eru gjørdir við allar høvuðsveitarar. Ætlandi verður verkið yvirtikið í seinnu helvt av 2019, og samlaði kostnaðurin er mettur til umleið 710 milliónir krónur. Tá er ein nýggj koplingarstöð fyri umleið 60 milliónir krónur íroknað.

Nú líður væl at byggja nýggja dagtangahúsið til oljuúrdráttir á Sundsverkinum. Væntandi er verkætlanin liðug í fyrsta ársfjórðingi 2018. Samlaða verkætlanin við nýggjum dagfördum tangagarði og savning av øllum dagtongum v.m., sum hevur við goymslu og viðgerð av olju til støðirnar 1, 2 og 3 at gera, kostar umleið 133 milliónir krónur.

Vaksandi eftirspurningurin eftir elmegi, sum serliga kemur frá alingini og pelagisku vinnuni, hevur eisini við sær munandi útbyggingar á netsíðuni. Koplingarstöðirnar í Runavík, Innan Eið og norðuri á Strond, sum hvør teirra kosta fleiri tíggjutals milliónir krónur, eru sjónlig dømi um hetta. Saman við útbyggingunum er eisini umfatandi kaðalleggingin farin fram.

Mett roknskaparúrslit fyri 2017

Sambært seinastu framskrivingunum verður úrslit felagsins fyri 2017 mettt at vera umleið 86,2 milliónir krónur. Hetta er eitt nøktandi úrslit, sum tó eisini er neyðugt, nú stórar íløgur við tilhoyrandi eginfígging standa fyri framman.

Oljan er framhaldandi ein stór útreiðsla hjá SEV, og roknað verður við einari nýtslu á 85,0 milliónir krónur í 2017. Hetta er ein mettt øking á 34,1 milliónir krónur sammett við 2016.

Fíggjarætlanin fyri 2018

Fíggjarætlanin fyri komandi ár er lögð til rættis við einari av Elveitingareftirlitinum kravdari prís-lækking á 5 oyru/kWt uttan MVG, og gevur hon eitt ætlað yvirskot á 79,5 milliónir krónur. Prísurin fyri útflutningskundarnar í serligu vinnuprís-skránni lækkar tó ikki. Nevndin er ikki samd við eftirlitið í, at tað er skilabest at lækka prísin, nú so nógvar og stórar útbyggingar, sum gagna veitingartrygdini, veitingarskylduni og grønu kósini, standa fyri framman, samstundis sum munandi eginfígging skal útvegast. SEV hevur mótmælt tí av eftirlitinum kravdu prís-lækkingina fyri 2018 og framferðarháttinum hjá eftirlitinum í hesum sambandi. SEV og eftirlitið eru samd um, at samskifta víðari um viðurskifti viðvíkjandi áseting av elprísinum og framferðarháttin í hesum sambandi.

Víst verður eisini til frágreiðing frá SEV nevnd "FÍGGJARGONGDIN 2017 og RAKSTRAR-, FÍGGJAR- OG ÍLØGUÆTLAN 2018", sum neyvari lýsir viðurskiftini kring fíggjarætlanina, ið er til viðgerðar í dag.

Nýhugsan er ein fortreyt

Menning og framtakshugur eiga at eyðkenna virkseimið hjá elfelagnum næstu nógvu árinum, um vit skulu gera munagóð framstig á grønu kósini.

SEV hevur eina menningardeild, sum áhaldandi arbeiðir við nýhugsan og framburði, eins og leiðarar og starvsfólk støðugt hava í huga, at málið er nýhugsan og 100 prosent grøn elorka á landi í 2030.

Virkisætlánin, sum SEV greiðir úr hondum í samstarvi við landsmyndugleikarnar og uttanhýsis ráðgevarar, verður eitt ískoyti til eina grøna koyriætlan frameftir. Henda ætlan er ein týðandi liður í orkuskiptinum, sum krevur, at vit øll taka saman lógvatak fyri at ganga grønu kósina heilt á mál.

Oljan skal skiftast út við varandi orkukeldur. Tað er framvegis grønt fyri framman. Saman standa vit sterkari, og er viljin at lyfta í felag til staðar, so røkka vit málinum.

Tórshavn 24. november 2017

Nevndin í SEV